

трибуна

АРСЕНАЛ

Приемник на в. "Заводска трибуна"
Издание на "Арсенал" АД

на стр. **2**

Ветерани:
2 част
Михаил
Михайлов

7 юни 2013 г. • година III • брой 56

Акценти

СПИРАТ ВДИГАНЕТО НА ВЪЗРАСТТА ЗА ПЕНСИЯ

Плавното вдигане на възрастта за пенсиониране и на осигурителния стаж с по 4 месеца на година се спира.

Това става ясно от актуализирания вариант на плана "Орешарски", който е внесен в парламента в края на май.

Така новите управляващи се отказват от пенсионната реформа на ГЕРБ, с която от 2012 г. започна постепенното увеличаване на годините за пенсия заради големите дефицити във фондовете на НОИ.

Златното швейцарско правило, с което всяка година ще се осъвременяват пенсиите у нас, ще започне да действа от 1 юли 2014 г., става ясно още от плана "Орешарски".

Продължава на стр. 4

КНСБ ИСКА МИНИМАЛНАТА ЗАПЛАТА ДА Е 340 ЛЕВА

Синдикатът пледира и за диференцирано еднократно плащане към пенсиите

КНСБ настоява за спешно увеличение на минималната работна заплата на 340 лв. от 1 юли тази година. Искането оповести през седмицата Пламен Димитров - президент на КНСБ.

Сред исканията на КНСБ е въвеждането на необлагаем минимум за доходите до размера на минималната работна заплата - 340 лв., още от 1 юли. Ако се въведе този необлагаем минимум, който КНСБ предлага, това ще остави в джоба на работещите допълнително между 30 и 34 лева.

Синдикатът ще настоява за изплащане на добавка от по 30 лв. на месец към обезщетенията за безработица в размер до 200 лв. месечно включително - от 1 юли т. г. За 64,1 хиляди безработни по 30 лв. за по 6 месеца - това ще струва на бюджета 11,4 млн. лв., сочат изчисленията на КНСБ.

Правителството трябва от 1 юли да увеличи годишната квота на необлагаемите ваучери за работническо хранене от сегашните 160 млн. лв. на 240 млн. лв., които ще бъдат поети от работодателите, настояват от синдиката.

Продължава на стр. 4

Поздравителен адрес

До

Господин Атанас Бозов

Председател СК на КНСБ „Арсенал“ АД

Скъпи господин Бозов!

Във Вашите 70 години животът събра и подреди пъстър низ от важни за "Арсенал", за региона и страната събития. Те са равностоятката на Вашия богат и съдържателен житейски и трудов път, на един реализирал се човек, синдикалист и гражданин, който позна и противоречията и трудностите на времето, и красотата и възторга от съзиданието на нашата фирма.

Пред Вас застанаха историческият шанс и отговорността да положите основите на новия модерен европейски фирмен синдикализъм. За честта на „Арсенал“ Вие се справихте и с това предизвикателство. Като синдикален лидер и участник в националните и браншови ръководства на КНСБ, Вие успяхте да превърнете своята работа в образец, в учебник по синдикализъм, по който да се обучават и работят Вашите последователи на арсеналско, регионално и национално равнище.

Това заслужава нашите адмирации и признателност и Вашето високо лично самочувствие и удовлетвореност!

Искрено Ви пожелаваме дълголетно здраве, нова енергия и творчество, полезни идеи и много, много радост! Нека наздравеца за Вас вдигнат всички хора, които обичате и Ви обичат, на които вярват и вярват във Вас! Сред тях сме аз и моите колеги от ръководството на „Арсенал“.

Честит рожден ден! Сърдечно Ви прегръщаме!

Николай Ибушев
Изпълнителен директор
„Арсенал“ АД

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

на стр. **3**

Юбилейно:
Синдикалистът Бозов

на стр. **5**

Следите остават:
80 години

Химична лаборатория Завод 3

на стр. **7**

За диалога
Община - Държава
Гинка Чавдарова -
Изпълнителен директор на НСОРБ

ПАМЕТНИК НА ГЕН. СКОБЕЛЕВ ИЗДИГАТ В КАЗАНЛЪК

В Казанлък ще бъде издигнат единственият в света в цял ръст паметник на генерал Михаил Скобелев. Решението за това бе взето от Общинския съвет на Казанлък на последното му редовно заседание. Идеята за паметника, за проекта и средствата за неговото изграждане са на Национално движение "Русофили".

Според проекта, депозиран в Общинския съвет, фигурата на генерала, който е един от най-известните участници в Руско-турската Освободителна война с името Белият генерал, ще бъде висока около 4 метра, излята от бронз и ще се монтира върху цилиндричен гранитен капител.

Фигурата, по чийто проект ще е паметникът, е дело на художника Ангел Спасов. Оригиналът ѝ се пази в Плевенската "Панорама". Скулптурата на Ангел Спасов е единствената в света фигура на Белия генерал в цял ръст. По тази фигура ще се направи и една единствена отливка за бъдещия паметник в Казанлък. Според предложението до общинските съветници, бъдещата скулптура на генерал Скобелев ще бъде поставена в тревната площ в района на кръговото движение на едноименната улица "Ген. Скобелев" в Казанлък.

Общинските съветници на града одобриха и предложението, отправено от Йордан Маринов, за поставянето на паметна плоча в квартал "Васил Левски" в памет на чешките самолетостроители, създали фабриката за аероплани и училището за самолети в Казанлък.

Продължава на стр. 6

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редколегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

инж. Михаил Михайлов:

От първо лице:

“АРСЕНАЛ” БЕШЕ МОЯТ ВТОРИ ДОМ

Принципът ми бе: “Уважавай, за да те уважават.”

Срещаме се след поредния му ежедневен поход от 12 километра, които дели между язовир Копринка и парк „Тюлбето“, където с аварибистри проблемите на настоящето и ниже спомени от миналото.

Ведър, позитивен, с несломима вяра, че “въпреки трудностите, оцеляват тези, които не се отказват, каквото и да им струва това”.

Преминал през всичките етапи на развитието си като ръководител, възпитаникът на казанлъшкия механикотехникум и на някогашния МЕИ “Ленин”, предостави личните си спомени за рубриката ни “Ветерани” с идеята “да се помни и знае от тези, които идват след нас, когато нас няма да ни има”.

Днес инж. Михайлов, някогашен директор на Завод 2, е щастлив дядо на 4 внуци и се радва на двете си дъщери Мила и Валентина. Не го боли, че никой от наследниците му не е поел по пътя на инженерството, защото счита, че всеки има път и следва да си го намери сам. Отвъд времето за разходки и раздумка с приятели признава, че има и друга страст - тогото. Не е горд собственик на джакпот, но за сметка на това се радва на късмети от малки суми, но редовно.

Инж. Михаил Иванов Михайлов е роден на 6-ти октомври 1935 година в село Страхилово, община Полски тръмбеш.

Трибуна Арсенал

намираше в с. Александрово, и цех 280 /Дърводелски/, който бе в село Габарево. Промени се и структурата на производство на другите цехове. От производството на комплектовки за металорежещи машини на ДСО “ЗММ” започна производството на пробивна колонна машина ПК-031, ръчен противотанков гранатомет РПГ-9, детайли за автомат “Калашников” и всички видове дърводелски опаковки и сарашки окомплектовки за изделия, произвеждани в машиностроителния комбинат.

Тук изненадата ми беше, че срещнах изключително високо квалифицирани специалисти и работници, завършили в региона /след създаването на завода/, от МК “Фридрих Енгелс”, ДСО “Хидравлика”, завод 15, гр. Карлово. За тези хора нямаше невъзможно в сферата на производството и те стоически и всеотдайно усвояваха новите изделия. Вярвайки на способностите на своите ръководители, специалисти и работници от Машиностроителния завод в с.Тъжа, ръководството на комбината впоследствие възложи усвояването на агрегатни машини, възли за цифрово-програмните машини за изделия 1300, електромагнитни маси и други.

Въпреки голямото разнообразие на изделията, които се усвояваха и произвеждаха в машиностроителния завод, колективът упорито и уверено преодоляваше всички трудности и успешно изпълняваше производствената си програма.

И тук, в края на 1995 година, се пенсионирах, удо-

В своята 42-годишна трудова дейност създадох семейство,

на което аз много дължа за разбирането и подкрепата в живота и трудовата ми дейност.

На 7-ми ноември 1959 година се ожених за Мария Пенчева, едва на 19 години, завършила училище за детски учители в град Русе и работила тази професия през целия си живот, до 22-ри февруари 1996 година, когато почина.

С обич и любов двамата със съпругата ми създадохме две дъщери - Мила и Валентина, които завършиха висше образование и сега имат престижни професии и добра работа.

Те ни дариха с един внук и три внучки. С всички тях много се обичаме и уважаваме, те ми носят радост, щастие и вдъхновение в живота.

В годините, когато останах сам,

намерих добри приятели, с които ежедневно се срещаме, ходим на разходки в парк “Тюлбето”. Прием по чаша кафе или чай, организиране и празнуване рождени и именни дни, правим туристически походи.

Особено важен момент от моя пенсионерски живот е периодът, в който започнах

но готова топла, разнообразна и вкусна храна, приготвена от висококвалифицирани специалисти. Тук намерих вниманието и грижите, които

обществения живот, с които ежедневно се срещаме на раздумка и кафе. Празнуваме си и личните празници, с помощта и на персонала там. През целия си съзнателен живот съм се стремил да бъда честен, добър и внимателен с хората, да помагам винаги с каквото мога, съобразно моите възможности.

Като ръководител бях близо до работниците и сътрудниците си и по този начин имах възможност да добия най-реална представа за състоянието на производството и да взема най-правилните за момента управленчески решения. Принцип в отношението ми с тях бе: “Уважавай, за да те уважават” и това ми носеше успех и добри приятели.

В заключение бих казал, че “Арсенал” винаги е бил висша школа за обучение на кадри за цялата промишленост на Република България!

социалните работници и целият персонал под ръковод-

сн. личен архив

На баница с късмети в Дневения дом за стари хора в Казанлък

ството на управителя Пепа Димитрова полагат за над 300 пенсионери. В Домашния социален патронаж се запознах и сприятелих с пенсионери, работили в различни сфери на

инж. Михаил Михайлов
ветеран - арсеналец,
бивш директор на Завод 2

Уважаеми наши читатели, настоящи арсеналци и ветерани на фирмата, страниците на вестника са отворени за вашите спомени, препоръки и идеи. Пишете ни за хората, за които искате да разкажем или за които вие искате да ни разкажете, ако вече не са между нас. Споделете с нас на страниците на вестника вашите ценни спомени за интересни и исторически моменти, свързани с развитието на “Арсенал” и внедряването на нови производства. Историята е такава, каквато я помнят тези, които са я градили.

За връзка с нас ползвайте координатите от редакционното каре.

Рупите - М. Михайлов с приятели пред паметника на Ванга, 28 юли 2012 г.

сн. личен архив

на Машиностроителния комбинат “Фридрих Енгелс”. Към състава на завода бяха прехвърлени цех 270 /Сарашки/, който се

влетворен от работата си с колегите, специалистите и работниците, за което им благодаря.

да ползвам услугите на Домашния социален патронаж, откъдето получавам ежеднев-

БЕЗ НОВ ОМБУДСМАН, КИЛИКЧИЕВА ОСТАВА

Общинският съвет на Казанлък не избра нов омбудсман.

Вече близо година след изтичането на 5-годишния мандат на досегашния обществен посредник Катя Киликчиева, тя продължава да заема поста, тъй като на два пъти процедурата за избор на омбудсман се провали. Двама бяха допуснатите до събеседване с Общинския съвет кандидати от Временна комисия по избора: бившият директор на РИОСВ в Стара Загора Нанчо Видев и биоложката Гинка Щерева.

Нито един от двамата, обаче, не събра нужния брой гласове от 2/3 от всички общински съветници, за да стане обществен посредник. За Гинка Щерева гласуваха 24 от 32-мата участвали в гласуването съветници, а за Нанчо Видев - 5-ма. Трима от участвалите във вота съветници пуснаха недействителни бюлетини. Така на практика на човека на "Експерти за Казанлък" Щерева не

Тримата претенденти за поста. Киликчиева (в средата) остава.

стигна само 1 глас, за да стане новият омбудсман.

До старта на третата поред процедура за избор на обществен посредник тази функция ще продължи да изпълнява досегашният титуляр на поста - Катя Киликчиева.

Съветниците не записаха в решението си срок за старта на поредната нова процедура за избор на омбудсман на Казанлък.

Да има или да няма такава институция в Казанлък е спор между представителите на различни политически сили и институции в общината вече близо година.

Община Казанлък бе една от първите общини в България, които през 2007-ма година избраха обществен посредник. В името на интересите на гражданите и тяхната защита, Катя Киликчиева, която бе 3 мандата секретар на общинската администрация в Казанлък, се отказа от над 30-годишно членство в редиците на БСП.

Трибуна Арсенал

НАПРАВИХА ПИСТОЛЕТ НА 3D ПРИНТЕР

Оръжието преминало успешни изпитания на стрелбище в Тексас

Първият действащ пистолет с помощта на 3D-принтер са създали група активисти, известни в света под името „Defense Distributed“. Новото оръжие, според информациите, вече е преминало успешни изпитания на стрелкови полигон в Тексас. Огнестрелното оръжие е изготвено с помощта на устройство на стойност \$8000, което прави компонентите от пластмаса, само ударният механизъм е от метал.

Организацията „Defense Distributed“, която се обявява в защита на правото да се носи оръжие, казва, че ще отвори безплатен достъп до работните чертежи

на пистолета през близките дни. Единствената част от пистолета, която не е направена от пластмаса, е ударникът, който е стандартен пирон.

Трибуна Арсенал
По материали от интернет

За историята

Тържествена сесия по повод празника на Казанлък се състоя на 31 май. Всички съветници подкрепиха номинацията на скулптора Доко Доков за почетен гражданин на града. Гост на сесията бе тазгодишната Царица Роза Юлия Попова. Представителите на групата Експерти за Казанлък увековечиха приятната среща.

На снимката: (от ляво на дясно) Драгомир Петков, Юлия Попова, Красимира Харизанова, Цветан Шиков

Юбилей

Типичен Близнак, неуморен, всеотдаен, с младежки дух, пълен с идеи и много емоционален, готов да воюва и с вятърни мелници в името на полезни за хората и човечеството дела. Такъв го познават и такъв ще го запомнят неговите приятели, съратници, колеги, близки. В края на месец май емблемата на КНСБ - „Арсенал“ отпразнува своя личен юбилей, събрал на една маса хората на живота му. Подаръци, думи на признателност, танци и много емоция белязаха личния празник на Атанас Бозов - председател на СК на КНСБ в „Арсенал“. Юбилеят бе лично уважен от Николай Ибушев - изпълнителен директор на „Арсенал“, Христо Ибушев - изпълнителен директор „Арсенал 2000“ и цялото фирмено ръководство, както и от Асен Асенов - председател на Федерация „Метал Електро“.

Поздрав!

Уважаеми господин Бозов!
Синдикалната организация на КНСБ при „Арсенал“ АД Ви честити светлия празник с пожелания за дълголетие и добро здраве! Нека никога не намаляват борбеността и ентузиазмът Ви в предприеманите начинания!

Бъдете жизнен и щастлив със собствените си успехи и с успехите на своите близки!

За още много споделени години!

снимки М. Маденджиян

Продължение от стр. 1

...ВЪЗРАСТТА ЗА ПЕНСИЯ

Индексирането на парите за старост по това правило бе замразено от 2010 г. заради недостиг на средства в бюджета.

Социалното министерство няма да раздава пари на калпак. Хората на социални помощи ще ги получават, само ако ходят на курсове по огромяване и квалификация. Освен това, се предвижда социално слабите да се разделят на няколко категории и в зависимост от това да получават и съответните социални мерки и подпомагания.

Тази заявка направи новият министър на труда д-р Хасан Адемов, който вече няколко мандата бе депутат от ДПС.

Според Адемов, сегашното условие - хората на социално подпомагане да вършат по 14 дни в месеца някаква работа към общините, не е достатъчно.

Според новия социален министър, „само с получаване на образование и квалификация тези хора, които масово са неграмотни, имат шанс да се реализират на пазара на труда. Ще следваме принципа - парите на данъкоплатците да попаднат при най-нуждаещите се, които не могат да се справят сами“, твърди Хасан Адемов, който бе експертът по социална политика в ДПС преди да заеме министерския пост.

Първото спешно нещо, което той ще предприеме, е изпълнението на пакета стабилизиращи мерки, обявени вече в плана „Орешарски“.

Те са насочени към подпомагане на хората в неравностойно положение да изкарат по-леко зимата. Предстои да бъдат разработени нови критерии за достъп до енергийни помощи, така че повече хора да се възползват от тях. За 1 септември първокласниците, в чиито семейства доходите са под 350 лв. на човек, ще получат еднократна помощ от 310 лв. вместо 150 лв. Друга мярка е: вдигането на обезщетението за гледане на дете от 1 до 2-годишна възраст също да стане 310 лв. при 240 лв. сега.

Трибуна Арсенал

Продължение от стр. 1

КНСБ ИСКА МИНИМАЛНАТА ЗАПЛАТА ДА Е 340 ЛЕВА

КНСБ пледира и за диференцирано еднократно плащане към пенсиите до 200 лева, включително /ноември - декември/ от 50 до 20 лв., в зависимост от размера на пенсията. Според изчисленията на КНСБ, ще бъдат необходими 30 млн. лв. от бюджета за средно плащане - 35 лв. на около 830 хиляди души.

Синдикатът предлага и вариант на всички с пенсия до 200 лв. включително по 50 лв. еднократно - общ допълнителен разход 41 млн. лв.

Спешно, според КНСБ, е и увеличението от 1 юли на обезщетението за отглеждане на малко дете до 2 г. на 310 лв., което за 41 хиляди майки по 70 лв. за 6 месеца ще струва 17 млн. лв. на бюджета.

Още в първите работни дни на новия парламент бе гласувано увеличението на парите за отглеждане на дете до 2-годишна възраст.

Трибуна Арсенал

ПЪРВАТА ЦАРИЦА РОЗА, ИЗБРАНА С КОНКУРС, Е РАБОТИЛА В „АРСЕНАЛ“

„Синя“ арсеналска кръв откри в Хрониките на Царица Роза екипът на „Трибуна Арсенал“.

В щателно проучената само за няколко месеца история на конкурса „Царица Роза“ и личните жития на избраните през годините царици авторът на Хрониките Антония Драганова отбелязва, че първата Царица Роза на Казанлък, избрана с конкурс - Сийка

Стоянова, е работила в „Арсенал“. Годината е 1970-та. Абитуриентката от Втора гимназия „Кирил и Методий“ печели светлосинята лента с надпис „Царица Роза 1970“. Това е първата лента, връчена официално на Царица, отбелязва Драганова. Покойният днес казанлъшки художник Теню Пиндарев, почетен гражданин на Казанлък, приветства Сийка Стоянова в качеството си на председател на журито и подарява на абитуриентката картина с автограф. От местната власт и организаторите на празника Сийка пази дар - каренце с фолклорни мотиви.

Лентите на цариците в син цвят, първата от които - за Сийка, са около двайсина. После за тях е възприета розовата гама. До днес са връчени точно 42 ленти на Царици.

Сийка Стоянова завършва рехабилитация, жени се за свой съученик от Втора казанлъшка гимназия „Кирил и Методий“, показват Хрониките, кадри от които видяхме на Празника на розата, експонирани на централния градски площад „Севтополис“ във фотоси на фотограф-художника Бедрос Азинян и неговия баща Артин Азинян.

Семейството на Сийка и Иван Дерелиеви заминава за София, но в периода 1974-1973-та година се връща в Казанлък и именно тогава първата избрана с конкурс Царица Роза работи в казанлъшката оръжейница. Както днес си спомня Сийка, работила е „във физкултурата на фабриката при Малчо, Слави и Младен“.

От 20 години Сийка, вече омъжена в Германия, живее в германския Дюселдорф, дъщеря й Цвета - също. Има 2 внучета - на 6 и 12 години - Мария и Християн.

Трибуна Арсенал

Спорт

ФК „АРСЕНАЛ“ 2000 ПРИКЛЮЧИ СЕЗОНА БЕЗ ЗАГУБА

На 30.05.2013 г. в последния си мач от втория полу-сезон малките арсеналци на своя стадион разгромиха ПФК „Берое 2“ - Стара Загора с убедителния резултат 3:0 и така завършиха полусезона без нито една загуба.

При по-големите, след много борбена игра, мачът завърши 1:1.

За успехите на терена, донесли и заслужената слава на малките арсеналци, с огромна заслуга през сезона са техните треньори - Станислав Пехливанов и Кралчо Орозов. За постиженията си и добрата игра, след последния мач, игран в края на май, председателят на УС на футболната школа в „Арсенал“ Янко Костадинов лично поздрави младите футболни надежди и им благодари за усърдието на терена, намерило отражение в повече от блестящия финал на сезона - без нито една загуба.

Финалът на сезона бе белязан и с тържествен обяд и време за равностетка.

Мирян Маденджиян

С благодарност!

Ръководството на ДЮШ в „Арсенал“ и малките футболни таланти са особено признателни на фирмите и организациите - спонсори, подкрепящи развитието на детския футбол и детската футболна школа „Арсенал“.

За старанието на терена, довело до изключително успешния сезон за малките футболни надежди на фирмата специална и голяма заслуга имат: „Арсенал“ АД, „Арсенал 2000“, КНСБ при „Арсенал“ и лично председателят Атанас Бозов, спортен радетел, работещ с душа и сърце за развитието на спорта и Пенсионен фонд „Доверие“.

Без подкрепата им съществуването на детската футболна школа и приятните часове и емоции, прекарани от футболисти и фенове на стадиона, нямаше да са възможни.

С благодарност за съпричастието и с надежда за бъдещо добро партньорство към Банка ДСК и Общинската застрахователна компания.

Благословена да е ръката, която дарява!

Дважди повече тази, дарила в името на каузи, полезни за децата ни.

Поздрав

Честит рожден ден
на

Янко Костадинов

директор по икономическите въпроси
на „Арсенал“ и президент на
УС на ДЮШ „Арсенал 2000“!

С благодарност за всеотдайността
и подкрепата и с пожелание за здраве,
верни другари и дълги години щастие с
любимите хора!

80 години Химична лаборатория при Завод 3

Ветерани - в първо лице

Кина Генчева - лаборант, работила 15 години в Химичната лаборатория, сега пенсионер

Много съм благодарна на бившата началничка на лабораторията Маргарита Илчева, тя ме прие. Дойдох в лабораторията от Завод "България" и бях много изплашена, защото там се занимавах с друга работа: бои, химикали, преди, а тук, в лабораторията, беше друго. Попаднах в "Пироксилинови смеси", работехме и с други химични вещества, доста от тях ми бяха непознати. Много се страхувах дали ще свикна и дали ще се науча, но съм благодарна на колежките си, защото те ме приеха много хубаво, много радушно. Научиха ме, показаха ми, особено в "Първични", където се работеше с големи, високи стандарти. Трябваше да се справя и с руския, защото голяма част от документацията, литературата, техниката беше на руски, но благодарение на колегите си Кина Памукова, Маргарита Петкова и останалите, научих всички неща, които ми трябваха. После ме преместиха в друга бригада, там също усвоих нещата. Работила съм във всички бригади, на 3 смени, давахме и дежурства в събота и неделя, но имахме чудесен колектив, много съм доволна от тях. С всички се разбирахме, бяхме приятелки и сега останахме такива, макар и пенсионерки. Събираме се, говорим.

В годините, които прекарах в лабораторията, съм работила и с Милка Гьонова, Тодорка Маркова, София Бечева, Маргарита Раева и други.

Очаквам с нетърпение предстоящото ни честване, за да се видя с колегите. Да поговорим... за хубавите времена, за времето сега, за плановете напред. Независимо, че вече не съм в колектива, живея с проблемите им - с болките и радостите им.

На 14-ти юни те се събират. Пораснали вече момичета, някое друго побеляло момче... Събират се също като абитуриенти, прекарвали едни от най-красивите си, съзидателни и нелеки години заедно. Години, в които са делили, освен радостите от успехите си и лични поводи, и тревоги, болки, страхи. Делили са живот.

Те са от онези колективи в „Арсенал“, които не просто работят заедно, те... живеят заедно. Имат си свой вътрешен, емоционален и топъл живот, който прави принадлежността към колектива особено ярка и много липсваща. За тях винаги има какво да се каже. Защото живеят с емоцията на работата си, горят в работа си и може би затова и празниците им са вълнуващи и очаквани с нетърпение.

Няма да има торта на юбилея, но със сигурност ще има незабравими емоции, които ще бележат живота на всички бивши и настоящи лаборанти, химици от Химичната лаборатория на Завод 3. На 14-ти юни колективът отбелязва 80-тата годишнина от създаването на лабораторията. Един повече от достоен юбилей. При това - непременно с продължение.

Историята:

Няма запазени документи за създаването на лабораторията. Отправната точка за историята, обаче, е надпис на старата сграда - 1933 година. По тази причина приемат тази година за свое начало химиците и лаборантите от лабораторията на Завод 3.

Мъжете в лабораторията:

Работили са в предишни години, когато ползваните химични методи са били свързани с употребата на живак, който е доста тежък. До 60-те и 70-те години работата на лаборанта е била по-тежка физически. Така също е било и по-престижно мъжете да бъдат обучавани, допълнително квалифицирани, за сметка на жените. В този смисъл, през лабораторията са преминали и доста мъже-специалисти, оставили своя диря в развитието ѝ.

В момента в арсеналските химични лаборатории работи само 1 мъж - в лабораторията на Завод 4. Всички останали лаборатории на територията на фирмата са... феминизирани.

В огледалото:

Лаборантската работа има много общи неща с домакинската женска работа - иска много миене и чистота. Това донякъде обяснява феминизацията на тази професия. Принципът в работата на лаборанта е: нямаш ли чисти съдове, проваляш и анализа.

Проблемите:

Най-належащият за решаване: подмяната на старата ел. инсталация в лабораторията, правена през 1961 година. Проблемът е открит преди месец. Подмяната се налага заради остарялата морално ел.инсталация и необходимостта от повече мощност за новите машини и оборудване, с които се работи и ще се работи, в името на още по-прецизната работа.

Старата инсталация води до чести аварии на част от машините, които се задъхват от невъзможността ел. инсталацията да осигури и гарантира нужната им мощност.

Надяват се на бърза реакция от отговорните началници и структури.

Продължава на стр. 6

В първо лице

Станка Костова - Началник на Химичната лаборатория

В тази лаборатория съм от 17 години. Като химик и ръководител. Преди това имам 3 години като лаборант.

Приета бях много добре от колектива. Хубавото при нас е, че има приемственост: старите ти подават ръка, въвеждат те в работата, стараят се да покажат на младите си колеги кое как трябва да се прави, помагат при грешките. В тази лаборатория винаги се е разсъждавало. И винаги е имало взаимозаменяемост. Така е и сега. Поради различни, комплексни, причини в лабораторията останаха много малко хора. Това налага всички ние да сме взаимозаменяеми, което ще рече: на всеки колега се налага да може да сменя другия, да усвоява нови неща, да прави операции, които досега е вършил някой друг. Това изисква повече от отговорни, сериозни и посветени на работата си хора.

Допреди 20 години в лабораторията се е работило по бригади, всеки лаборант е знаел определен брой анализи, сега, обаче, не е така. Трябва всеки да знае всеки един анализ. И е доста по-трудно, но е по-хубаво, защото по този начин може да се обслужва по-гъвкаво производството. Но е много трудно на самите

лаборанти, защото на ден по няколко пъти им се налага да прехвърлят през главите си анализи от органична през неорганична химия. А това изисква голяма концентрация, много знания, съобразителност.

Хубавото при нас е, че всички момичета имат желание

постоянно да се образоват, да се обучават и нещата се получават. Имаме вече лаборантки и под 30-годишна възраст, които в училище не са учили руски език, а английски и други езици, на тях също им доставя удоволствие да учат руски. Радва ме фактът, че при нас никой не крие това, което знае, а го споделя с колегите си. Старите помагат на младите, младите учат старите лаборанти. Обща работа, общи проблеми.

В момента се опитваме да въвеждаме и натовските стандарти на анализи, тук помагат младите - с техните знания по английски език.

Като цяло - и преди, когато бяхме 40 души в лабораторията, и сега, когато сме само 7, сме много задръжни.

Това, обаче, не означава, че е намаляло количеството на работа, даже напротив. Изискванията също са се увеличи, защото самото производство е с по-малки габарити, но пък доста разнообразно - от тази гледна точка.

Преди една партия барут е била 10 тона, сега 2, 3, 5 тона и започва друг вид барут. Но анализите, така или иначе, независимо от количеството, следва да бъдат направени. Сега, в този смисъл, е по-напрегнато при нас, но съм благодарна на колежките си, че въпреки всичко се справят.

Дафинка Николова и Вангела Вълкова (от ляво на дясно)

Те са вид героини. Пенсионират се на трета категория труд, с навършени 60 години и 35 години трудов стаж.

За 80-я рожден ден на Химичната лаборатория на 14-ти юни очакват над 50 души. Повече от 70 са тези, които сега могат да седнат на една маса. В „Арсенал“ ги знаят като „лабораторията на Завод 3“, макар да са на пряко подчинение към Завод 0, с директор Неделчо Йорданов.

Имат уважението и думата им тежи и пред най-висшето ръководство на фирмата.

Колективът сега:

Христина Видева, Вангела Вълева, Станка Костова - началник лаборатория, при необходимост става и лаборант, Дафинка Николова, Иванка Митева, Даниела Найденова, Христина Вълкова.

Продължение от стр. 1

ПАМЕТНИК НА ГЕН. СКОБЕЛЕВ...

С решение на Общинския съвет поставят и паметна плоча на чешките самолетостроители

През 1926 година по предложение на родения в Казанлък тогавашен военен министър генерал Иван Вълков, чиято е и заслугата за създаването на военната фабрика в Казанлък, на която правопреемник е "Арсенал", в града се създават въздухоплавателно училище и летище. Малко по-късно тогавашното правителство сключва договор с чешка фирма за построяването на самолети. През 1932-33 година в града се произвеждат серии от българските самолети KB-1 и Ca-113, с които се извършва триумфално първият групов полет от летището в Казанлък до летището в Божурище.

През 1943 г. с Указ на цар Борис Трети самолетната фабрика става държавна. След Втората световна война, през 1947 година, школата за военни пилоти се мести от Казанлък в Граф Игнатиево. През 1962 година самолетната фабрика се превръща в Завод за хидравлика и пневматика, както е и днес.

Паметната плоча на чешките самолетостроители ще бъде поставена в чест на 85-та годишнина от построяването на летище и самолетна фабрика в Казанлък.

Деляна Бобева

Продължение от стр. 5

Арсеналска гордост 80 години Химична...

Оценката:

Има я. Усеща се. Моралната. Виждат я ежедневно от страна на ръководството на завода и от ръководството на фирмата. Търсят ги при различни проблеми, защото лаборантът, след прецизен анализ, веднага вижда проблема. Но ги и боли, че като цяло лаборантската работа е поставена "някъде там", не се цени по начина, по който заслужава. Не приемат, че са просто работници, както се водят вече, а не специалисти, както е било допреди няколко години.

Причината: не може човек от улицата да стане лаборант в "Арсенал". Искане за специално образование и подготовка.

Мечтата:

Да си направят музейна сбирка с ценните и уникални дуреди, находки, книги и документи, разказващи за първите стъпки на Химичната лаборатория. За модерните за началото на 30-те години на миналия век машини и методи, с които са борабили в лабораторията. За хората, направили пъртината за днешния юбилей.

Гордостта им:

Откритата на тавана в старата сушилня аналитична везна, марка "Сартори", известна сред химиците и като „прабабата“ на електронната везна днес. Според Станка Костова, това е уникален, много точен вид аналитична везна, от която в света може би има запазени не повече от 50 броя. Сред наследството от предишни години са и стари книги за химични анализи на френски, английски и немски, с каквито са работили първите лаборанти в Завод 3.

Обещанието:

Дадено лично от Николай Ибушев - Изпълнителен директор на "Арсенал" АД:

"Ще намерим място за сбирката. Тази памет ще бъде съхранена."

Надеждата:

Че един ден ще има диря. И път, по който да тръгнат смело следващите поколения лаборанти и химици в "Арсенал". И да знаят: че именно тук, в "Арсенал", работят едни от най-добрите в страната химици и лаборанти. Не само заради 80-годишната традиция в лабораторния анализ, а и заради старанието, всеотдайността и любовта към работата.

Другото са думи. Събирани в букет за всеки празник.

Деляна Бобева

Полезно

От 13-ти юни за поредна година започва работа Националният център за кандидат-студентска подготовка и информация, намиращ се в Казанлък. Центърът се помещава на първия етаж в сградата на Хуманитарната гимназия „Св.св. Кирил и Методий“. Той ще работи без почивен ден до 4-ти юли включително, в часовете 08.00 до 19.30.

В Центъра кандидат-студентите ще могат да подават документи за кандидатстване, да заплащат такси и да получават цялата необходима информация, както и да си закупят

кандидат-студентски справочници и друга помощна литература за изпитите.

Елена Соломерова, отговорник на Центъра за кандидат-студентска подготовка, съобщава, че в него ще се приемат документи за 31 ВУЗ-а в страната, сред които: Софийски, Великотърновски, Технически -София, Технически - Габрово, Варна, Медицинските ВУЗ-ове в София, Стара Загора, Пловдив, Плевен, Шуменски университет, Пловдивски университет, Варненски и Бургаски свободен, Лесотехнически университет, Военното училище във Велико Търново и други.

Таксите за подаване на документи в различните ВУЗ-ове са различни, като на място в Центъра се получава необходимата за това информация. Повече можете да научите и на телефони: 0431/ 62 567, 0878 799 297 и 0898 309 636

Деляна Василева

КРАСИВ 110-ТИ ПРАЗНИК НА РОЗАТА

Близко 2 часа продължи празничното шествие в Казанлък, под надслов "Красота без граници и възраст", посветено на 110-я Празник на розата.

То бе водено от тазгодишната Царица Роза 2013 - Юлия Попова и нейните подгласнички Петя Иванова и Радостина Иванова, както и от мис Роза от побратимения на Казанлък френски град Грас.

Пред хилядите гости и жители на Казанлък дефилираха 7 хиляди участници в празничното шествие.

Над 10 хиляди чуждестранни туристи бяха гости на Казанлък в празничния ден - специално, за да станат част от кулминацията на Празника на розата.

Част от тях взеха участие в шествието в специален блок на приятелите на Казанлък.

Сред атракциите в празничната и пъстра колона бяха гайдари и кукери от Карловско, рокерите от мото клуб "Черните рози", местни самодейци, воините от прабългарската школа "Багатур", както и танцьори на кокили.

За първи път в шествието участваха и досегашните Царици Роза на Казанлък, избрани назад в годините.

Сред гостите на празника на града бяха посланикът на Япония у нас Н. Пр. Такаши Коидзуми, народните представители в 42-то Народно събрание Халил Летифов, Аксения Тилева и Лиляна Павлова, областният управител на Стара Загора Недялко Недялков, делегации от побратимени градове, представители на различни институции.

Деляна Бобева

Отличия

Скулпторът Доко Доков, роден през 1929 г. в Казанлък, е тазгодишният почетен гражданин на Казанлък. Най-високото отличие бе получено от неговия син Камен на тържествената сесия на Общинския съвет, проведена на 31-ви май.

С решение на местния парламент скулпторът, чиято мечта е да построи паметник на Сараджа паша - основателят на Казанлък, стана почетен гражданин на Казанлък за 2013 година.

Заради сериозни здравословни проблеми той не успя да присъства на тържествената церемония, за да получи наградата си. Това стори неговият единствен син Камен.

За сметка на това в емоционално, за-

писано от журналиста Петър Марчев, слово, Доко Доков благодари на казанлъшката управа за оказаната чест със заръката:

„Нека хората, които остават след нас, поемат грижата за този град и станат стойностни хора. Обичам ви!“.

Трибуна Арсенал

Гинка Чавдарова - Изпълнителен директор на НСОРБ:

ЩЕ СЕ ОПИТАМЕ ДА ПРОМЕНИМ КОМУНИКАЦИЯТА ОБЩИНА - ДЪРЖАВА

Госпожо Чавдарова, очевидно разпределението на евросредствата през следващия програмен период на ЕС е основният проблем в дневния ред на НСОРБ. Преди това, обаче, каква е оценката Ви за процеса през изтичащия период 2007-2013? Доволни ли сте от крайният резултат в усвояването на средствата от общините?

- Като отчитаме, че това беше първият програмен период за България, краткият отговор е, че не сме доволни. Като отчитаме, обаче, че всички се учехме - и управляващи органи, и бенефициенти, оценката е може би малко по-добра. Но не сме доволни от реалната съпоставка от до-

през този програмен период да направим това. Сами си създадохме хиляди ненужни документи, съгласувания, справки, нотариални заверки и в момента съществува изискването да ровим в укази отпреди 100 години, да доказваме кога е създадена дадена община. Никой в Европа не разбира за какво е това.

През следващия период - до 2020-та, на база това, което вече е свършено, ще се намерят ли най-точните правила за усвояване на средствата - и като механизми за кандидатстване, и като адекватност на реалните потребности по различните региони и социални слоеве?

видените вече проекти на общините у нас да бъдат загубени очакваните 230 млн. лв. Как се стигна до тази ситуация?

- Отговорът е много сложен, но това е отговорът: дълги и сложни процедури, съгласувания, губене на време за съгласувания с по 12-15 инстанции, при това става дума за сложни инвестиционни проекти. Втората причина е вече създаденият страх в общините. Вече се губи повече време от общините, защото вече знаем силата на „Дамоклевия меч“, наречен финансови корекции, при които предвидени евросредства не се признават като разходи заради неспазени различни изисквания. След като вече общините бяха засегнати с непризнати много средства,

яст - да осигурим реалния ресурс така, че общините да имат, ако не равен, то поне близки шансове за усвояването на евросредства. Но разпределените ресурси като програми в началото на периода не означават усвоен проект! Тази година, най-късно в началото на следващата, ще се реши какъв е достъпът на различните видове общини до различните програми. Няма да допуснем, както в предния период, почти една трета от общините да бъдат без реален шанс за европейска подкрепа, най-малко поради това, че са

имали „нещастията“ да бъдат разположени до град с повече от 30 хил. души. Това беше безумие. Искаме варианти, разчети и критерии, които да докажат, че

вам, че общините ще извлекат 100 % от ресурсите, но в децентрализирана Европа е доказано, че ползата от един ресурс се удвоява, когато той отива там, където са реалните потребности на хората.

При вече идентифицирания основен проблем в България - ниските доходи, с какво може да бъде полезно Сдружението на общините за неговото решаване?

- Най-много може да бъде полезно с промотиране на мерки за подкрепа за грижа за хората по домовете и социално ощетените хора с увреждания. Защото младото поколение все повече няма нито време, нито възможност, нито пари да се грижи за възрастните. Еле-

Гинка Чавдарова е изпълнителен директор на Националното сдружение на общините в Република България /НСОРБ/ от самото му създаване.

Завършва Киевския държавен университет, специалност икономическа кибернетика. Доктор по икономика, с дисертация по ефективност на инвестициите. Старши научен сътрудник по териториално планиране, като и в момента е хонорован преподавател.

Експерт по териториално развитие, местно самоуправление и общински финанси. Завършила е следдипломни квалификации във Франция и САЩ.

Автор на над 70 монографии, статии и доклади с теми: регионално развитие, местно самоуправление, прогнозиране и програмиране на териториалното развитие.

Гинка Чавдарова бе в Казанлък през май за заседание на УС на НСОРБ, чийто член е кметът на Казанлък Галина Стоянова.

пустимост на проектите по европейските приоритети и реалните български потребности. На много места нашите потребности останали без шанс за еврофинансиране, а виждаме, че е имало такъв шанс, защото други страни в ЕС са го използвали. Например - гробищните паркове. Оказва се, че в България не можем да използваме европейски средства за гробищните паркове, докато Италия си е решила този въпрос.

За втория програмен период имаме огромна „обеда на ухото“ - да озаптим българската бюрокрация, която усложнява в пъти повече и без това сложните европейски правила за усвояване на фондовете. Не можахме

- Трябва да ги намерим, но не съм много голям оптимист, защото всяко ново правителство се упражнява наново. Трябва да изпълним поне един-два европейски проекта, за да разбереш, колко е сложна тази процедура и къде са „тесните“ места в нея, за да търсиш как да ги преодоляваш. През този период плащаме прекалено висока цена за грешките. В Казанлък обсъдихме как се губи ресурс от неусвоени средства. Трябва да се научим, защото прошка от ЕС вече няма да има, тъй като се отчита, че вече имаме опит.

На срещата на УС в Казанлък се разбра, че има реална опасност от пред-

започнахме по-внимателно да работим. Причините за бавното усвояване на евросредствата са промените в Закона за обществените поръчки, които позволяват дълго време за обжалване на загубилите търга, което бави проектите, а понякога направо ги проваля, защото по тях текат срокове. Отворихме урагана, наречен „Оспорване на обществените поръчки“. Това е наистина ураган! Бедствие! Понякога се чака оспорвано решение по съдебен път от 12 до 14 месеца...

Да хвърлим поглед към следващия програмен период - това, което лично аз наблюдавам, е, че диспропорцията между регионите се задълбочава, вместо за се изглажда. Големите градове „дръпнаха“ още по-напред, малки населени места, ползваха доста средства по Програмата за селските райони, а средно големи градове като Казанлък като че ли имаха малка реална възможност за финансиране от ЕС. Как ще бъдат разпределени средствата между различните категории градове в следващия период, за да се преодолее тази диспропорция?

- Това е вторият голям въпрос. Първият беше да предвидим мерки, за да можем да съобразим средствата с потребностите. Втори-

ние от Националното сдружение на общините искаме такова разпределение на ресурсите по области, което дава шанс на общините да черпят подкрепа от ЕС.

Но трябва да имаме предвид, че има и оперативни програми, към които ние като общини нямаме отношение. Така, че - още е рано да правим анализи на шансовете за достъп по проекти като цяло. Хората в цялата страна следва да усещат, че са част от Европейското пространство.

През есента Сдружението на общините ще има среща при президента. Кой са основните въпроси, които ще му поставите?

- Срещата в президентската институция ще бъде под знака на големите посоки и промени, които искаме да се извършват, стратегически важни въпроси. Защото президентът има възможност да влияе, да консолидира различни силни направления - изследователи, политици, мнения, в която консолидация могат да се намерят верните и важни решения. Президентът би могъл да влияе на много структури, чрез които да се решават не въпросите на днешния ден, което е функция на министрите, а да промотира наши предложения за финансово децентрализация, за повече права на общините. Не каз-

ментарни медицински прегледи, храна вкъщи, това, което дава домашният социален патронаж, за тази група хора ще се постареем да дадем силна подкрепа. Както и за хората с увреждания. Има рискови групи, от които не зависи положението им да се промени. А държавата досега и 50 стотинки не е дала в много случаи. В това можем да бъдем полезни, като подкрепим грижата за тези групи.

Наличието на ново правителство ще провокира ли действия от страна на НСОРБ да опита промени в механизма на взаимодействие между двете страни?

- Разбира се. Защото всяко ново правителство носи нови надежди, а ние носим опита от неуспехите с предишното. Нашата промяна, обаче, първо е насочена към самите нас: към начина, по който формулираме нашите предложения, начина, по който ги остояваме. Това, което зависи от нашия партньор - основното, на което ще държим, е да постигаме, може би минимални, но реални договорености, които, обаче, да изпълняваме. Много често се срещаме на протоколни срещи, ние си говорим, централната власт си говори, почти не ни чува, разделяме се с най-добри чувства и събитията продължават без промяна. Ще опитаме да променим това.

Диана Рамналиева

ЕВГЕНИЯ МАРС

ВДЪХНОВИТЕЛКАТА НА ВАЗОВ, РОМАНТИЧНАТА КЪСНА ЛЮБОВ НА ПОЕТА

Евгения Бончева. Във възпитанието на момичето се преплитат патриархалните навици, пиететът към образованието и християнските добродетели и особената почит към музиката - отрано започва да свири на пиано. Певческата ѝ дарба е наследена от по-малкия ѝ син - известният оперен певец Павел Елмазов, чиито дъщери Евгения и Мария, също се занимават с музика. Но писателката изтъква само една своя любов - книгите. Освен традиционните предмети и специалните

нища. Най-вероятно той е зает от името на една от най-обичаните актриси в Париж - Йожени Марс, оставила значително материално състояние на френския театър. Годината 1906-та е една многоцветна дъга, под която тръгват няколко пътя в живота на Жени - на дебютната ѝ книга, на първите митове, на едно голямо приятелство, продължило повече от 15 години... и на известния литературен салон в нейния дом.

Салонът на Евгения Марс. Евгения е от малкото дами в

видях! Това пише 55-годишният Вазов за първата си среща с 27 години по-младата Жени. За него това е началото на една изпепеляваща любов, независимо, че Атина Болярска не му дава развод, а сестра му и майка му са като орлици над него. Нашата литературна историография трудно приема делото на Евгения Марс извън летописа на Вазовия живот. Тя е не само вдъхновителка на известния поет, но и една от първите дами в културното общество. И, подобно на повечето жени избранички, в сянката на Вазовия ореол, на нея ѝ е отнета възможността да бъде това, което е самата тя. Спекулациите, любопитните истории и въображението ескалират. Светлина върху личността ѝ днес хвърля книгата на Ж. Симова „Обичана и отричана. Книга за Евгения Марс“, с две издания.

Боже, велик час...! - споделя Евгения върху белия лист след първата среща с Вазов. Първоначално те си разменят само фотографии - обичаен знак за симпатия по онова време. Последвалата подкрепа на Вазов вдъхва увереност на Евгения. Патриархът е вдъхновен от финеса и интелекта на младата жена и ѝ посвещава над 70 стихотворения, вкл. и прочутия цикъл „Люлякът ми замира“.

Едно пътуване на Елмазови до Турция заедно с поета и една среща на Евгения и сина ѝ Павел в Швейцария, където Вазов е на лечение, предизвикват доста одумки в едно общество, в което злословието е на висока почит. Елмазова е омъжена дама, но, за съжаление на клюкарите, съпругът ѝ никак не е ревнив. Всяка сутрин жената на известния зъболекар се разхожда в Борисовата градина и сяда на една и съща пейка с книжка в ръка. От десет години поетът прави своята разходка на същото място. Докато чувствата им дразнят софийската бохема, прелестната Евгения излива душата си в писма до незаменения учител, а той отвръща: „Но какво да сторя, това е по-силно от мене. Уплашен съм от тебе, аз само с мисълта за тебе живея, ти си ми слънцето, ти си ми светът... Твой предан Вазов“.

Стрелите на завистта. Срещу първата ѝ книга „Из живота“ застават А. Страшимиров, А. Карима и др., намеквайки, че е написана от Вазов. Имало за какво да се завижда на Жени Марс: щастлив брак, неподправена, неповторима женска красота и най-вече - приятелска закрила от Вазов, който съдейства за поставянето на двете ѝ драми на сцената на Народния театър, уговаря публикации и преводи на нейни разкази. В спомените си писателката винаги е подчертавала неочакваната му помощ: „Вазов е велик учител, възшебник на перото,

Сърцето ми спрѣ, като я

от маслодайна роза, събран призори от градините край комплекс „Дамасцена“.

Младоженецът Виктор изненада невестата със специално нает уникален бял Майбах, модел „Ескалибур“ - 1963, изработка от 1970-та, с който откара булката до ритуалния дом „Пълдин“ и църквата „Света Богородица“ в Стария град, където бе сключен бракът.

Куп спонтанни изненади съпроводи разходката на младата брачна двойка из Стария град. Група испански туристи се спряха неочаквано пред младоженците, за да ги поздравят с изпълнение на „Аве Мария“ и бурни ръкопляскания, после двойката срещна коминочистач, с който се снима за спомен, а след църковния брак японски туристи, отново - съвсем извън сценария, ги изпратиха в автомобила към ресторанта с фойерверки от розов цвят, който грабнаха от кошница в ръцете на щастливата майка.

Специалният поздрав, който разплака гостите и ги изправи на крака в сватбената нощ с нестихващи аплодисменти, дойде от тъщата Диана, която изля за младоженците любимата си песен „Моля се“ на Силвия Кацарова и Васил Найденов.

Бог да пази новото семейство Вълкови и тяхната обич, да бъдат живи и здрави и да зарадват близките с внуци, пожелава екипът на „Трибуна „Арсенал“.

гений и Княз. На него няма подобен. България е честита, че е родила такъв син“. Светските дами изпадат в криза. Те ненавиждат Евгения, тъй като заради нея Вазов не забелязва никой от тях...

На върха на своята популярност. Излизането на енциклопедичния алманах „Полувековна България. 1878-1928“, съставен, редактиран и издаден от Евгения Марс, е увенчано с горещо обществено признание. През 1929 г. тя е избрана за председател на Съюза на българките за култура и просвета. Заедно с други поетеси тя организира, вкл. и в чужбина, над 60 литературни и музикални вечери. Другите дами били Е. Багряна, М. Белчева, Дора Габе, А. Каменова, Фани Попова-Мутафова, М. Петканова, Калина Малина, М. Грубешлиева, Я. Язова и др. В края на 1939 г. Клубът на писателките ѝ устройва юбилейно честване, за което пишат всички столични вестници. Година преди юбилея десет писатели подписват предложение за приемането на Евгения Марс в писателския съюз, но това става две години по-късно.

Злостната атака на Ана Карима. Забавянето се дължи на писателката Ана Карима, на която Вазов никога не обръщал внимание. Тя отново излива гнева си в пресата срещу Евгения Марс, обвинявайки я, че е продала Златната лира на

поета след смъртта му. Когато се честват 50 години творчески юбилей на Вазов, той получава подарък - Златна лира. Писателят обаче я подарява пред всички на Евгения. В писмо до нея той пише, че ѝ я дарява в знак на приятелство. Притисната от голяма нищета след Първата световна война, принудена да гледа болен съпруг и дом, Е. Марс наистина продава скъпия за нея подарък - на солиден държавен институт, с мисълта, че Вазов би ѝ простил. Лирата е откупена от Народната библиотека, гариантираща съхранението ѝ.

Сред обвиненията на Карима са и че Вазов е писал разказите и драмите ѝ и ги е прокарвал в Народния театър. За да се защити, Марс завежда дело за клевета. Съдът осъжда Карима на 250 лв. глоба и един месец затвор, но е помилвана от цар Борис III.

Тъжният септември. От притеснение здравето на Евгения Марс се влошава, но тя продължава да е една от първите дами в обществения и културен живот в България и личност със свой собствен ореол и талант. След тежък миокардит на 26.09.1945 г. Евгения Марс умира в дома си. До последния си час тя приема с достойнство своите приятели и близки, величествена като царица, както я нарича Вазов.

Мария Рашкова

Българската писателка, преводачка и общественичка Евгения Марс, псевдоним на Евгения Бончева, е родена през 1877 г. в Самоков в семейството на търговец и учителка, което се премества в София. В столицата Евгения учи в Първа девическа гимназия. Ранният ѝ годеж осуетява образованието ѝ в Загреб. Евгения Марс е сред първите, изявили женската идентичност в българската литература - в условия на силно открояващи се предразсъдъци. Автор е на сборници с разкази - „Из живота“, „Лунна нощ. Разходка из Цариград“, „Белите нарциси“ и „Човекът в дрипи“ /някои от разказите ѝ са преведени на 8 езика/, на драмите „Божана“ и „Магда“ и на енциклопедичния алманах „Полувековна България 1878-1928“. Умира на 68 години през 1945 г.

дисциплини - руски и френски език, изучава стопанство, педагогика и ръкоделие. Било планирано да продължи образованието си в Загреб, но...на 16 години се омъжва.

Госпожа Елмазова. Неин съпруг е първият дипломиран зъболекар в България д-р Михаил Елмазов - благ, фин и интелигентен човек, на 34 години. Раждат им се двама сина - Владимир и Павел. За младата Евгения започва един живот, огрян от щастливи мигове и преследван от изпитания. Майчините грижи и поддържането на изящен дом не притъпяват любовта ѝ към книгите и музиката. Домът на Елмазови все по-често отваря вратите си за многобройните приятели, сред които са видни общественици и хора на изкуството.

Евгения Марс. Няколко години преди Вазов да прекрати прага на този дом, Евгения Елмазова вече се е осмелила да публикува свои разкази. Точно те привличат вниманието на Вазов. Авторката се подписва за първи път с псевдонима Евгения Марс на лати-

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: 0882 98 70 14,
e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолета Петкова: 5 74 55